

U S N E S E N Í

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jana Ducháčka a soudců Mgr. Lukáše Páchy a JUDr. Ivy Trávníčkové, Ph.D. ve věci žalobkyně [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], proti žalované **České republice – Hasičskému záchrannému sboru Pardubického kraje v Pardubicích**, se sídlem Pardubice, Teplého 1526, IČ: 70885869, zastoupené Mgr. Miroslavem Pytlíkem, advokátem se sídlem Pardubice, Sukova třída 1556, **o přiměřené zadostiučinění a náhradu nemajetkové újmy**, k odvolání žalobkyně a žalované proti usnesení Okresního soudu v Pardubicích z 30.9.2013, č.j. 8C 373/2006-455,

t a k t o :

- I. Usnesení okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku pod bodem II. o nákladech řízení **m ě n í** tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů za řízení před soudem prvního stupně.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud shora uvedeným usnesením nejprve zastavil řízení a poté žalobkyni zavázal k povinnosti nahradit žalované náklady řízení v částce 33.800 Kč k rukám advokáta Mgr. Miroslava Pytlíka v 15-ti denní lhůtě splatnosti.

Uvedené usnesení soudu prvního stupně vycházelo ze situace, kdy se žalobkyně žalobou podanou u Okresního soudu v Pardubicích dne 15.9.2006 domáhala po svém bývalém zaměstnavateli poskytnutí přiměřeného zadostiučinění ve formě omluvy a náhrady nemajetkové újmy v částce 150.000 Kč. O tomto nároku bylo opakovaně soudem prvního stupně i soudem odvolacím rozhodováno, když naposled Krajský soud v Hradci Králové svým rozsudkem z 27.10.2010 pod č.j. 23Co 282/2009-397 změnil rozsudek soudu prvního stupně a uložil žalované České republice povinnost poskytnout žalobkyni omluvu a náhradu nemajetkové újmy v částce 150.000 Kč. K dovolání žalované však Nejvyšší soud České republiky svým rozsudkem z 29.5.2013, č.j. 21Cdo 867/2011-440, uvedený rozsudek a i rozsudek Okresního soudu v Pardubicích z 30.3.2009, č.j. 8C 373/2006-308, zrušil a věc vrátil Okresnímu soudu v Pardubicích k dalšímu řízení. Přestože v důsledku rozhodnutí dovolacího soudu bylo třeba nadále se zabývat se opodstatněností žalobního nároku žalobkyně, tato vzala svoji žalobu podáním z 1.8.2013 zpět se sdělením, že plnění, kterého se

domáhá v této věci, a to včetně peněžitého plnění, bylo žalovanou poskytnuto a tím odpadl předmět řízení. Žalovaná proti zpětvzetí žaloby nevznesla žádné námitky, stvrdila informaci žalobkyně o tom, že po vyhlášení rozsudku odvolacího soudu došlo ke splnění povinností v rozsudku uvedených. Nicméně připomněla, že k plnění došlo za situace, kdy bylo plněno podle tehdy pravomocného rozsudku odvolacího soudu, ten byl následně ale zrušen dovolacím soudem a věc byla vrácena Okresnímu soudu v Pardubicích k dalšímu řízení. Poskytnuté plnění tak žalovaná považuje za plnění bez právního důvodu a žalobkyni tak nelze považovat za účastníka, který by byl procesně úspěšným a z tohoto důvodu by ji tak bylo možné přiznat právo na náhradu nákladů řízení. Naopak sama žádala tuto náhradu přiznat s argumentem, že to je právě žalobkyně, která svým zpětvzetím zastavení řízení zavinila.

Za této popsané procesní situace soud prvního stupně s odkazem na § 96 o.s.ř. řízení zastavil a o nákladech rozhodl podle § 146 odst. 2 věta první ve spojení s § 150 o.s.ř. a žalobkyni zavázal k povinnosti nahradit vzniklé náklady v částce 33.800 Kč. To jsou náklady spjaté jen s dovolacím řízením a následně založeným řízením před soudem prvního stupně, v nichž byla žalobkyně neúspěšná, resp. zavinila zastavení řízení. Právo na náhradu nákladů těch fází řízení, jež předcházely dovolacímu řízení nepřiznal proto, že dílem byla úspěšná žalobkyně a dílem žalovaná.

Proti tomuto usnesení, a to výslovně proti výroku pod bodem II., si odvolání podala žalovaná. Připomněla důvody, pro které Nejvyšší soud České republiky zrušil rozsudek odvolacího soudu, a z toho dovozovala, že žalobkyně své zpětvzetí učinila v reakci na zhodnocení své případné úspěšnosti v řízení. Proto to musí být právě jen ona, která ponese odpovědnost za náklady řízení za všechny předchozí fáze tohoto řízení. Žádala o změnu usnesení okresního soudu a přiznání nákladů v předloženém vyúčtování.

Odvolání si podala rovněž i žalobkyně. Za podstatné považovala, že po podání žaloby došlo ke splnění povinností, jež byly předmětem jejího žalobního požadavku, přičemž není významné, z jakého důvodu se tak stalo. Z tohoto procesního hlediska tak proto žalobkyně byla v řízení úspěšná a měla by ji být přiznána plná náhrada nákladů řízení. I pro případ odlišného posouzení ale odmítla, že by mohla být zavázána k povinnosti nahradit žalované náklady za advokátní zastoupení a v té souvislosti poukazovala na judikaturu Ústavního soudu České republiky týkající se náhrady nákladů organizačních složek státu, u nichž lze očekávat dostatečné personální vybavení osob s právnickým vzděláním pro účely zastoupení v řízení před soudem. Z toho pak vyplýval závěr o tom, že ač žalovaná může využít advokátní zastoupení, tak v případě soudního řízení se nemůže domáhat náhrady nákladů za takové výdaje s tímto zastoupením spojené.

Odvolací soud o těchto odvoláních rozhodl svým usnesením z 31.3.2014, č.j. 23Co 105/2014-465 a usnesení okresního soudu v odvoláním napadeném výroku pod bodem II. o nákladech řízení změnil a žalovanou zavázal k povinnosti nahradit žalobkyni náklady řízení v částce 108.622 Kč. Toto své rozhodnutí odůvodnil tím, že v důsledku splnění povinností, jež byly předmětem tohoto řízení, vzala žalobkyně svoji žalobu zpět, přičemž takový procesní postup byl jediným možným, neboť žalobkyni se dostalo plného uspokojení jejích žalobních požadavků a tím tak zcela odpadl předmět řízení. Z tohoto důvodu nelze považovat žalobkyni za účastníka, který by svým zpětvzetím zavinil zastavení řízení a jenž by mohl být zavázán

povinnost jim nahradit vzniklé náklady podle ust. § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. Naopak to byla žalovaná, která poskytla žádané plnění, po rozhodnutí dovolacího soudu neuplatnila vzájemný požadavek na vrácení tohoto plnění a odpovídá tak za vzniklé náklady.

K dovolání žalované Nejvyšší soud České republiky svým usnesením z 9.10.2015, č.j. 21Cdo 962/2015-498 usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Své rozhodnutí postavil na názoru, že i když zásadně platí, že se při rozhodování o náhradě nákladů řízení postupuje procesně, nelze uvedené pravidlo chápat všeobecně. Žalobu je třeba vnímat jako celek; nejen žalobní petit, ale i tvrzení vyjadřují, proč se žalobce domáhá právě toho, co požaduje. Chování žalovaného tedy může být ve smyslu ust. § 146 odst. 2 věty druhé o.s.ř. i něco jiného, než poskytnutí právě toho, co bylo požadováno, popřípadě poskytnutí jen části požadovaného plnění, avšak jen tehdy, jestliže tu je přímá příčinná souvislost mezi chováním žalovaného a požadavky žalobce, tedy - řečeno jinak - je-li postaveno najisto, že důvod, pro nějž byla žaloba podána, byl následným chováním žalovaného uspokojen. Jestliže tedy žalovaná zaplatila žalobkyni náhradu nemajetkové újmy ve výši 150.000 Kč po rozhodnutí odvolacího soudu, tak se tak nestalo nikoliv proto, že by tím chtěla uspokojit nárok žalobkyně na odškodnění, ale jen z důvodu, že jí byla tato povinnost uložena pravomocným rozsudkem odvolacího soudu, s nímž nesouhlasila a proti němuž podala dovolání. Zrušení pravomocného rozsudku odvolacího soudu dovolacím soudem zanikly jeho účinky ex tunc, a mezi účastníky proto nastal stejný procesněprávní a hmotněprávní stav, jako kdyby toto soudní rozhodnutí vůbec nikdy nebylo vydáno. To ve výsledku znamená, že plnění, které žalovaná poskytla žalobkyni na základě rozsudku odvolacího soudu, není podloženo právním důvodem a že žalobkyně je povinna je žalované vrátit; okolnost, že žalovaná případně nepřistoupila k vymáhání vrácení tohoto plnění žalobou, je sama o sobě nerozhodná, neboť je podstatné, že žalobkyně po zrušení rozsudku odvolacího soudu nemá a nikdy vlastně neměla právní důvod k tomu, aby si je mohla ponechat. Proto podle dovolacího soudu nelze uzavřít, že by žalobkyně vzala zpět žalobu, která by byla podána důvodně, a že by důvodem zpětvzetí žaloby bylo chování žalované; žalobkyně proto nemá podle ust. § 146 odst. 2 věty druhé o.s.ř. právo, aby jí žalovaná nahradila náklady řízení. Dle dovolacího soudu bylo třeba se zabývat tím, zda v projednávané věci nejsou důvody pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení podle ust. § 146 odst. 2 věty první o.s.ř., popřípadě pro aplikaci ust. § 150 o.s.ř. a právě za tím účelem usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

S ohledem na závazný názor dovolacího soudu, není pochyb, že příčinou zastavení řízení není chování žalované po důvodně podané žalobě a není možné tak o nákladech rozhodovat podle § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř. Nelze tedy z tohoto důvodu žalovanou zavazovat k náhradě nákladů.

Bylo tak otázkou, zda žalobkyně tím, že vzala žalobu zpět, zavinila zastavení řízení a odpovídá za náklady řízení podle § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. Toto zavinění je třeba posuzovat procesně, tedy vztahem mezi jednáním žalobkyně a následkem v podobě zastavení. To ale není možné posuzovat bezvýhradně jen na objektivním principu. I zde musí platit, že právě jen a pouze v důsledku zpětvzetí žaloby došlo k zastavení řízení, jakožto negativního výsledku pro žalobkyni. Neměla-li žalobkyně jinou možnost než vzít žalobu zpět (pokud by tak neučinila, byl by její žalobní požadavek zamítnut), pak zastavení řízení je důsledkem

zpětvzetí žaloby, ale následem k podobě zastavení řízení těžko může být spojován se zaviněním žalobkyně. To proto, že žalobkyně za dané procesní situace neměla jinou volbu než vzít žalobu zpět. Nelze tak uplatnit ani pravoidlo vyjádřené v ust. § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. Za tohoto stavu nezbyvá, než aplikovat obecné pravidlo o nákladech v případě zastavení řízení v ustanovení § 146 odst. 1 písm. c) o.s.ř., ve znění do 31.12.2013, a žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznat.

I kdyby snad mělo být uvažováno o aplikaci ust. § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. a žalobkyni by bylo lze přičítat zavinění na zastavení řízení, pak tu jsou takové mimořádné okolnosti, které výjimečně podle § 150 o.s.ř. svědčí pro to, že by žalované mělo být odepřeno právo na náhradu nákladů řízení. Nelze totiž usoudit, zda žaloba v této věci byla či nebyla podána důvodně, protože za shora popsaného postupu řízení již tato otázka nemůže být v této věci s úspěchem posouzena. Že rozsudek soudu ukládající povinnost poskytnout nemajetkovou újmu za diskriminaci byl zrušen, ještě neznámá, že k diskriminaci nedošlo a nárok na náhradu újmy nevznikl (totéž ale platí i obráceně). Případné kladné rozhodnutí ve věci by totiž jen deklarovalo porušení povinností zaměstnavatele a vyslovilo by se k tomu, zda uplatňované nároky jsou či nejsou důvodné. Nešlo by o konstitutivní rozhodnutí zakládající zcela nově práva a povinnosti účastníků. Závěr o tom, že ze strany žalované při plnění částky 150.000 Kč z titulu náhrady nemajetkové újmy jde o plnění bez právního důvodu, v tuto chvíli tak nelze uzavřít.

Protože ani jeden z účastníků nebyl se svým odvoláním proti usnesení soudu prvního stupně v části týkající se nákladů řízení úspěšný, pak odvolací soud žádné z účastnic právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal podle § 224 odst. 1 a 2 ve spojení s § 142 odst. 1 a 2 o.s.ř.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné. Dovolání by bylo lze podat pro řešení právních otázek v případech vyplývajících z ust. § 237 o.s.ř. s tím, že o přípustnosti dovolání by rozhodoval dovolací soud. Dovolání v takovém případě je třeba podat ve lhůtě 2 měsíců od doručení tohoto usnesení u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

V Pardubicích dne 30. prosince 2015

Mgr. Jan Ducháček v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:

██████████